

A nyugdíjpénztárak könyvvizsgálatának specialitásai

Előadók: Pálffy László

és

Fodor Angéla

2013. november 22.

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

Tartalom

- Legfrissebb változások hatásai
- Általános piaci áttekintés
- Jogsabályi háttér
- A könyvvizsgálati sajátosságok
- Könyvvizsgálói jelentések
- Összegzés

Változások az utóbbi néhány évben

Az utóbbi évek változásai

2011. év

- 2010. november és 2011. december között a magánnyugdíjpénztári levonás az állami nyugdíjkasszába került befizetésre. (2012-től a törvényi változások ezt az időszakot határozatlan ideig meghosszabbították, attól függetlenül, hogy ki tag, és ki nem.)
- I. Körös visszalépési lehetőség a magánnyugdíjpénztári rendszerből az állami nyugdíjrendszerbe
- Pályakezdők kötelező magánnyugdíjpénztári tagságának eltörlése.
- Az önkéntes pénztárba történő egyéni tagi befizetés kedvezménye 30%-ról 20%-ra csökkent (maximum 100 ezer Ft, visszalépő tagok esetében maximum 300 ezer Ft).

Az utóbbi évek változásai

2012. év

- A magánnyugdíjpénztári tagdíj fogalmának megváltozása:
- - „Tagdíj: az az összeg, amelyet a pénztár tagja, a pénztár számára megfizet”
- - önkéntesen vállalt, rendszeresen fizetett hozzájárulás
- II. Körös visszalépési lehetőség (reálhozam és tagdíj-kiegészítés visszaigénylési lehetőséggel)
- Megszűnt az a korlátozás, amely szerint a magánnyugdíjpénztár tagja elvesztette az állami nyugdíjra vonatkozó jogosultságát.

Az utóbbi évek változásai

2013. év

- Önkéntes nyugdíjpénztárak esetében keresztféléves pénzügyi tervezés bevezetése:
- az éves pénzügyi terv időtávja az éves beszámolót elfogadó közgyűlés negyedévét követő négy negyedév.
- A 3 évre vonatkozó hosszú távú terv esetében maradt az eddigi naptári éves tervezés.
- A PSZÁF állásfoglalása értelmében vegyes pénztárak esetében eltérő időpontban kerül sor a két ágazat pénzügyi tervének elfogadására.

A változások hatása a nyugdíjpénztárak könyvvizsgálatára

- Már a pénzügyi tervezés során figyelembe kell venni a törvényi változások hatásait, illetve, hogy még számíthatunk-e a pénztárakkal kapcsolatos további jogszabály-módosításokra.
- A II. körös visszalépők miatt további vagyonvesztés következett be.
- Magánágon bevételek visszaesése – ezt követően csak a maradó tagoktól lesz tagdíjbevétel, és őket sem tudják kötelezni a befizetésre.
- Vizsgálni kell, mennyi ideig tud az adott pénztár működni a felhalmozott működési tartalékából (tartalékok közötti átcsoportosítás)
- Kormányzati törekvések a magánnyugdíjpénztári rendszer minél előbbi megszüntetésére.
- Foglalkoztatói nyugdíjpénztár állami alapítása 2014-től?

Legfrissebb változások hatása a nyugdíjpénztárak könyvvizsgálatára

- Vegyes pénztárak esetén: átcsoportosítások az ágazatok között? (esetleg a megosztási szabályzatok felülvizsgálata) – ellenőrizni kell a változtatásokat
- Támogatások a háttérintézményektől? – felmerülhet az igény támogatási szándéknyilatkozat kérésére
- Különös figyelmet kell fordítani a vállalkozás folytatása elvének teljesülésére (csökkenő működési tartalékokra jutó tagdíjbevételek)
- Hatás a záradékokra (tervezéskor és év végén)?

Legfrissebb változások hatása a nyugdíjpénztárak könyvvizsgálatára

Pénzügyi tervek vizsgálatára gyakorolt hatás:

- magán ág:

- továbbra is naptári éves tervezés mind az éves, mind a hosszú távú tervek esetében (nincs keresztfélév)
- hosszú távú tervek 5 évre készül (vállalkozás folytatásának elve hogyan érvényesül?)
- vizsgálat időpontja: a mérlegfordulónap előtti 90 napos időszak

- önkéntes ág:

- keresztféléves tervezés az éves tervek, naptári éves tervezés a hosszú távú tervek esetében (összhang vizsgálata a II. negyedév záró adatai esetében)
- hosszú távú tervek 3 évre készül (a Felügyelet által kiadott séma viszont 5 éves – megoldás?)
- időhorizontja miatt a hosszú távú tervek tényadatokat is tartalmaz – eltérő vizsgálati módszereket igényel – vizsgálandó az éves beszámolóval való összhang
- vizsgálat időpontja: az éves beszámoló vizsgálatával egyidejűleg, a tavaszi időszakban.

Legfrissebb változások hatása a nyugdíjpénztárak könyvvizsgálatára

Pénzügyi tervek vizsgálatára gyakorolt hatás:

- vegyes pénztárak esetén:

- javasolt a két ágazat esetében a tervezés teljes körű szétválasztása (a szöveges kiegészítések esetében is)
- ugyanakkor van olyan pénztár, amelyik 1 évben kétszer is (ősszel és tavasszal) mindkét ágra elkészíti az éves és a hosszú távú pénzügyi terveket is, jellemzően 5 éves időtávlatban
- hosszú távú terv esetében nem elfogadható, ha 2. alkalommal ugyanazt a tervet terjesztik a közgyűlés elé, mivel a tavaszi időszakban már számolni kell az adott év tényadataival is mind a kiindulási adatok, mind a tárgyév számai tekintetében

Általános piaci áttekintés

Magánnyugdíjpénztári piac

- A 10 db 2012-ben még a piacon lévő magánnyugdíjpénztár fele (Aranykor, Pannónia, Aegon, Erste, OTP) már bejelentette a végelszámolással való megszűnést. Aki nem választ helyettük más pénztárt, automatikusan visszakerül az állami rendszerbe.
- Egyelőre a piacon marad az ING, a Szövetség (volt Allianz), az MKB és a Budapest. Az AXA kivonulása elképzelhető.*
- A jelenlegi jogszabályi környezet nem teszi lehetővé a piac bővülését, sőt jelentős szűkülésre számíthatunk az elkövetkező években (megszűnések, össze-, illetve beolvadások)
- *forrás: <http://www.azepenzem.hu/nyugdijam/magannyugdij/>

Magánnyugdíjpénztári piac

- változások számokban*:

- 2012. év végére nagyságrendileg 205 milliárd Ft vagyon maradt a magánnyugdíjpénztári szektorban (2010. év végén ez az adat megközelítőleg 3 304 milliárd Ft volt)*
  - 2013 első félévében a magánnyugdíjpénztári vagyon további 18 milliárd Ft-tal csökkent.*
  - A tagok száma a következőképpen alakult az elmúlt években:*
2010.12.31:	3 114 617 fő
2011.12.31:	99 601 fő
2012.12.31:	69 112 fő (a 2. körös visszalépések miatt)
• 2013.06.30:	63 755 fő
- *forrás: https://felugyelet.mnb.hu/bal_menu/jelentesek_statistikak/statistikak/pszaf_idosorok/idosorok - Pénztári szektor idősorai

Önkéntes nyugdíjpénztári piac

- Jelenleg 51 db önkéntes nyugdíjpénztár van jelen a piacon (köztük sok munkáltatói), kis mértékű csökkenés figyelhető meg a pénztárak számában az utóbbi években (2009-ben még 63 pénztár működött).
- Nem kötelező az elszámoló egységes és választható portfóliós rendszer bevezetése.
- Kérdéses jövő: a magán ágazat zsugorodása kihat az önkéntes ágra is; a megtakarítási hajlandóság növekedése jó hír, azonban sajnos a megtakarítási képesség továbbra is alacsony szinten van.* Ugyanakkor a csökkenő adókedvezmények is elterelhetik az érdeklődést a pénztári megtakarításokról.
- *forrás: Cikk - Az egészségbiztosítás a jövő - <http://www.vg.hu/penzugy/biztositas/az-egeszsegbiztositase-a-jovo-389331>

Önkéntes nyugdíjpénztári piac

- Elképzelések az önkéntes nyugdíjpénztári szektor jövőjére vonatkozóan:
  - Kötelező munkáltatói hozzájárulás a munkavállalók részére
  - 2013 után befizetett tőke felhasználási lehetőségei
    - **Stabilitás Pénztárszövetség elképzelése:**
      - A tagi egyéni számlán belül „elismert számla” elkülönítése: csak nyugdíjba vonulás esetén lehet hozzányúlni
      - Adókedvezmény csak az elismert számlára való befizetés esetén vehető igénybe

Nyugdíjpénztári piac

– *Befektetési eredmények*

- Mindkét ágazat esetében elmondható, hogy mostanra ledolgozták a válság elején elszenvedett veszteségeket.
- Magán ágon az eredmény (nyereség) – nagyrészből a befektetési állomány csökkenésének köszönhetően – 4 Mrd Ft körül mozog 2013 első félévében, amely jelentős visszaesés a tavalyi és főleg a tavaly előtti féléves adathoz képest (10, illetve 79 Mrd Ft nyereség).
- Jelentős változások várhatóak a vagyonkezelők számát illetően (kezelt vagyon mértékének csökkenése, optimalizáció).

Jogszabályi háttér

Fontosabb jogszabályok

Magán ág:

- **Általános jogszabályok, melyek hatással lehetnek a könyvvizsgálati stratégiára:**
- 1997. évi LXXXII. Törvény a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról
- 222/2000. (XII.19.) Korm. rendelet a magánnyugdíjpénztárak beszámolóképzítési és könyvvezetési közelezettségének sajátosságairól
- 282/2001 (XII.26.) Korm. rendelet a magánnyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási tevékenységéről
- 2000. évi C. törvény a Számvitelről

Fontosabb jogszabályok

Magán ág:

- **Vagyonátadással kapcsolatos jogszabályok**
- 2010. évi C. Törvény a nyugdíjpénztár-választás szabadságáról
- 2010. évi CLIV. Törvény a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapról, és a szabad nyugdíjpénztár-választás lebonyolításával összefüggő egyes törvénymódosításokról
- 87/2011. (V. 31.) Korm. rendelet a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapról, és a szabad nyugdíjpénztár-választás lebonyolításával összefüggő egyes törvénymódosításokról szóló 2010. évi CLIV. törvény végrehajtásáról
- 297/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a társadalombiztosítási rendszerbe történő átlépéshez kapcsolódó eljárási szabályokról

Fontosabb jogszabályok

Önkéntes ág:

- Általános jogszabályok:
  - 1993.évi XCVI. törvény az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról
  - 223/2000. (XII.19.) Korm. rendelet az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól
  - 281/2001 (XII.26.) Korm. rendelet az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól
  - 2000. évi C. törvény a Számvitelről

Fontosabb jogszabályok

- Általános jogszabályok:
  - az 1993.évi XCVI. törvény az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról az önkéntes nyugdíjpénztárakon túlmenően még szabályozza:
    - az egészségpénztárak
    - és az önsegélyező pénztárak tevékenységét is.
  - Jelen előadásunkban csak az önkéntes nyugdíjpénztárak könyvvizsgálatának sajátosságaira térünk ki!

Fontosabb jogszabályok

- A nyugdíjpénztárak pénzügyi tervének vizsgálata során figyelembe veendő jogszabályok:
  - 170/1997 (X.6.) Korm. rendelet a magánnyugdíjpénztárak tevékenységéhez kapcsolódó biztosításmatematikai és pénzügyi tervezési szabályokról, valamint a szolgáltatási szabályzatra és a tartalékok kezelésére vonatkozó előírásokról
  - 3400. témaszámú magyar Nemzeti Bizonyosságot Nyújtó Szolgáltatási Standard – a jelentés minden esetben e standardnak megfelelő kell, hogy legyen!

A könyvvizsgálati sajátosságok

A könyvvizsgálati sajátosságok

- A megbízás elfogadása
  - Jelentős figyelem a tagok által, továbbá külső felügyeleti ellenőrzések: PSZÁF; KEHI
  - Az ügyfél és a munka elfogadása során a kockázatokat fokozottan mérlegelni kell.
  - Ha szükséges, minőségbiztosítási másod-könyvvizsgáló bevonása (az aláíró könyvvizsgálón kívül, egy minőségbiztosításért felelős másod-könyvvizsgáló is részt vehet a munkában)
  - Egyes területeken többletvizsgálatok elvégzése
  - Gyakoribbak a PSZÁF-ellenőrzések, az átfogó vizsgálatokat megelőzően a könyvvizsgálókat is behívják konzultációra
  - Rendőrségi vizsgálatok bizonyos pénztáraknál
  - Nyomás a magánnyugdíjpénztárakon a tevékenység mielőbbi befejezésére

A könyvvizsgálati sajátosságok

– A megbízás elfogadása

• Függetlenségi szabályok

- A könyvvizsgáló egyszerre maximum öt pénztár beszámolójáról mondhat véleményt, ugyanazon a pénztáron legfeljebb 5 évig lehet aláíró és nem lehet az adott pénztár tagja sem (az utóbbi minden, a könyvvizsgálatban résztvevő munkatársra vonatkozik)
- Folyamatosan biztosítani kell a függetlenséget a könyvvizsgált pénztár letétkezelő, vagyonkezelő, pénztárszolgáltató és alapító szervétől. Fontos, hogy a pénztár a fentiekben bekövetkező változásról mihamarabb értesítse a könyvvizsgálót, hogy az esetlegesen előálló függetlenségi kérdést időben kezelni lehessen.

A könyvvizsgálati sajátosságok

– A megbízás elfogadása – kiadásra kerülő jelentések

- A pénztárak minden negyedévben jelentést küldenek a PSZÁF részére az általa előírt formában, de a könyvvizsgáló csak az év végén készülő éves pénztári beszámolóról mond véleményt. Az ennek benyújtására vonatkozó 45 napos határidő 30 napra csökkent.
- Önkéntes által működtetett magán pénztár esetében szükséges az egyesített éves pénztári beszámoló elkészítése is, melyről külön jelentést kell kiadni.
- Minden évben kell készíteni rövid távú pénzügyi tervet, és minden 5. évben hosszú távú pénzügyi tervet, melyekre a könyvvizsgáló szintén ad ki jelentést (3400. témaszámú „A jövőre vonatkozó pénzügyi információk vizsgálata” standard alapján).

A könyvvizsgálati sajátosságok

– A megbízás elfogadása – dokumentálás

- Fontos, hogy már a könyvvizsgálati szerződésben is figyelembe vételre kerüljenek a megbízással kapcsolatos specialitások.
- A pénztárakra nem vonatkozik a GT, azonban a pénztárakra vonatkozó törvények sok hasonló előírást tartalmaznak.
- Az elfogadó nyilatkozat nem kerül benyújtásra a cégbíróságra, nincs hivatkozás a GT-re.
- A pénzmosás és terrorizmusról szóló törvény az önkéntes pénztárak tekintetében egyszerűsített ügyfél-átvilágítást ír elő, azonban tisztán magánnyugdíjpénztár esetében teljes körű beazonosításra van szükség.

A könyvvizsgálati sajátosságok

- A magán és önkéntes pénztárak rendszere jelentősen eltér, de mindkét esetben alapvetően* kontrol alapú könyvvizsgálatot célszerű tervezni. Ennek legjellemzőbb formái:
  - Átfogó, utólagos ellenőrzés:
    - Szűrőpróbaszerűen vagy jelentések segítségével
  - Folyamatba épített ellenőrzés
    - Lehet manuális jóváhagyás, vagy rendszerbe beépített ellenőrzési pont is, illetve maga a zárt rendszer is ad egy kontrolt. Rendkívüli fontossággal bír a megfelelő számítástechnikai háttér ellenőrzése, ugyanis amennyiben a rendszer lehetőséget ad az adatok illetéktelen módosítására, úgy az output is megbízhatatlan lesz.

*magán ágon a jogszabályi változások következtében nem folyik be jelentős összegű tagdíjbevétel, a végelszámolások kapcsán azonban megnőtt a más pénztárból áthozott tagi követelés összege, így a vizsgálatok során arra érdemes helyezni a hangsúlyt.

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **Lényegességi küszöbértékek kalkulálása:**
  - Önkéntes ág: nem változik az eddigi módszer:
  - Év végi (esetleg 3. negyedéves) eszközállomány a kiindulási pont.
  - Magán ág: jelen helyzet figyelembe vétele:
  - Esetlegesen megszűnő pénztárak esetén kezelniük kell a más pénztárba átlépés hatásait: ezért az eszközök havi állományának súlyozott átlaga lehet a kiindulási érték a tevékenységet lezáró beszámoló vizsgálata során.

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Az önkéntes és magán ágon jellemzően azonosan vizsgálható területek:
  - Költségelszámolás (jellemzően vagyonkezelési díj, bérleti díjak, bérköltség, garanciadíj, felügyeleti díj). Ezek a hagyományos audit technikákkal lefedhetőek.
  - Tagdíjbevételek tartalékok közötti felosztása (az alapszabályban elfogadott százalékok mentén, újraszámolható).
  - Befektetések elszámolása (pénztáranként eltérő, de egy pénztáron belül fennálló két ágazatban jellemzően azonos).

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Befektetések vizsgálata
  - Záró piaci érték megerősítése(*) a vagyonkezelő(k) és a letétkezelő által (a törvények szerint a letétkezelő független kell legyen a pénztártól is, így ez harmadik féltől kapott megerősítésnek minősül).
  - Szükséges lehet egy mintán ellenőrizni, hogy az alkalmazott értékelési eljárások megfelelőek-e, különösen „egzotikus” befektetések esetén.
  - A megerősített értékelési különbözet egyeztetése az eredménykimutatásban elszámolttal.

* feltételezve a piaci értékelés módszerének alkalmazását

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Befektetések vizsgálata
  - A realizált nyereség és veszteség (valamint kamat és osztalékbevétel) a pénztár sajátosságainak megfelelően végezhető kontrol megközelítéssel, vagy anélkül is.
  - Az adatesztelés mintavételezéssel történik, ahol a minta nagysága lényegesen csökkenthető hatékony kontrok megléte esetén.
  - A kiválasztott tételek esetén az egyedi megbízási szerződések alapján újrakalkuláljuk a nyereséget / veszteséget (ennek részeként szükség szerint az eladási- és vételárban foglalt kamatokat és a FIFO-t is).

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Fedezeti céltartalék auditálása:
    - A beszámoló 73MEA (73OEA) Fedezeti céltartalék táblájának segítségével ellenőrizhető a fedezeti céltartalék időszak végi állománya:
      - A tábla sorainak főkönyvből történő levezetése
      - A lényeges változások esetén a kontrol teszteléseken túl az alábbi módszer alkalmazása a leggyakoribb:
        - » Ésszerűségi teszt, melynek során egy tételt más adatok alapján kiszámítunk és az így kapott eredmény hibahatáron belül van a tényleges adathoz képest.
        - » Test of details: Áthozott fedezet esetén* a másik pénztár adatszolgáltatásához, bankkivonathoz lehet egyeztetni az analitikából kiválasztott tételeket.
- * magán ágon lényeges a végelszámolások kapcsán

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Tagdíjbevétel:

- Magán ág: megváltozott a magánpénztári tagdíj fogalma.

-

„Tagdíj: az az összeg, amelyet a pénztár tagja, a pénztár számára megfizet”. „A tagdíj a pénztár szolgáltatásainak fedezetére, valamint a pénztárszervezet működtetésére a pénztártagok által önkéntesen vállalt, rendszeresen fizetett pénzbeli hozzájárulás. A tagdíj minden pénztártagra kötelező, legkisebb mértékét a pénztár alapszabálya határozza meg.”*

- Az évközi auditok tapasztalatai alapján nem várjuk, hogy a magánpénztárak esetében a tagdíjbevételek jelentősek lesznek a 2013-as év végi könyvvizsgálatok során.

- **forrás: 1997. évi LXXXII. Törvény a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról 4. § (2) bekezdés*

A könyvvizsgálati sajátosságok

Tagdíjbevétel:

Önkéntes ág: szubsztantív vagy kontrol alapú megközelítés

-Szubsztantív megközelítés: várakozás felállítása az éves tagdíjbevételekre, az előző évi tagdíjbevételek és a taglétszám változás, illetve PSZÁF adatok alapján.

- Kontrol alapú megközelítés: a befizetési folyamat megismerése, kontrolpontok keresése, illetve amennyiben megállapítjuk, hogy a kontrolok kialakítása megfelelő, véletlen mintavétellel a befizetések tesztelése.

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **Követelések vizsgálata:**

- A tagdíjkövetelések jellemzően az utolsó havi (még nem esedékes) tagdíjbevételt, valamint a korábbi időszakokról áthozott (esedékes) tagdíjbevételt tartalmazzák.
- Ennek megfelelően egy ésszerűségi teszt, valamint a korosítás vizsgálata célravezető, ugyanakkor a könyvvizsgálati kockázat limitált, hiszen a meg nem fizetett tagdíjak tartaléka lényegében az esedékes követelések teljes összegére fedezetet nyújt. A kapott analitika kapcsán véletlenszerű mintavétellel alátámasztó vizsgálat elvégzése (alátámasztó adatok tesztelése).
- A TB-be visszalépő tagokkal szemben fennálló követeléseket hitelezési veszteségként kell leírni (Mpt. §42. 13. bekezdés), abban az esetben ha egyéb megszűnésként kezeljük ezeket az eseteket (a jogszabály más iránymutatást nem ad)

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Az elszámoló egységes rendszer hatása az auditra:
  - A jogszabály magán ágazat esetében 2007. január 1. és 2009. január 1. között választott időpontban engedte a bevezetést -> *az egységek értéke közvetlenül nem összehasonlítható a pénztárak között!*
  - Önkéntes ágazatban csak lehetőség, nem minden pénztárban került bevezetésre.
  - Az elszámoló egységek (EE) nyitó/záró értéke közvetlenül nem jelenik meg a beszámolóban, csak a kiegészítő melléklet mutatja be.
  - A „felhasználók” figyelme mégis elsősorban az árfolyamra, semmint a beszámolóra összpontosul.

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Az elszámoló egységes rendszer hatása az auditra:
  - Az árfolyamot a letétkezelő állapítja meg napi gyakorisággal.
  - Sok esetben a pénztár napi rutinként ellenőrzi a letétkezelő számítását, ilyenkor elegendő lehet e kontrol vizsgálata is, ellenkező esetben viszont felmerül, hogy tudjuk-e vizsgálni a letétkezelő kontrolját, vagy anélkül fogadjuk el a harmadik féltől kapott adatot. A pénztárnál esetleg alkalmazott automatizált ellenőrzések biztos alapot nyújtanak, amennyiben az informatikai környezet megfelelően vizsgálva lett.
  - A számításnál a befektetési alapoknál kialakított NEÉ számítás módszerét alkalmazhatjuk (záró EE érték = záró eszközérték / záró egységek darabszáma).

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Az elszámoló egységes rendszer hatása az auditra:
  - A EE rendszer bevezetését megelőzően a pénztárak kialakították az EE elszámolására vonatkozó szabályzatukat.
  - A folyamat felmérésekor és a kontrolok vizsgálatakor az első években kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a szabályzat megfelel-e az előírásoknak és hogy az abban foglaltakat betartják-e, különös tekintettel az elszámolási napok meghatározásának vonatkozásában.
  - A feltárt hibák javítása is megfelelően szabályozott legyen (visszamenőlegesen történik).

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Speciális vizsgálatok 2011-ben és 2012-ben:
  - TB-be visszalépő tagokkal kapcsolatban:
    - jelentés a ténymegállapításokról
    - szűrőpróbaszerűen kiválasztott, TB-be nem visszalépő tagok esetében a nyilatkozataik ellenőrzése arra vonatkozóan, hogy valóban nem szándékoznak-e visszalépni
    - szűrőpróbaszerűen kiválasztott, TB-be visszalépő tagok esetében annak vizsgálata, hogy a vonatkozó követelésnek megfelelő eszközfedezet valóban a visszalépő tag portfólióján belüli eszközaránynak megfelelő arányban került-e átadásra
    - szűrőpróbaszerűen kiválasztott értékpapírok esetében annak ellenőrzése, hogy a TB-be visszalépő tagokkal való elszámolás fordulónapjára vonatkozóan az értékpapírok analitikában szereplő piaci értéke valóban megegyezik-e az erre az időpontra vonatkozó letétkezelői jelentésben szereplő piaci értékükkel.

A könyvvizsgálati sajátosságok

Végelszámolások sajátosságai:

- a végelszámolás megindulásával az igazgatótanács és az ügyvezetés megbízatása megszűnik (az Ellenőrző Bizottságé nem)
- a pénztártag a rájutó vagyonrészt átlépés útján más pénztárba átviheti a végelszámolás megindulásáig, utána már csak az állami rendszerbe léphet vissza – külön vizsgálandók a visszalépések
- a végelszámolást az arról való döntéstől számított 1 éven belül le kell folytatni
- a végelszámolás megindulása előtti napra éves pénztári beszámolót kell a pénztárnak készíteni, melyet a bejegyzett könyvvizsgálónak kell auditálni (vegyes pénztárak esetén mindkét ágra el kell készíteni a beszámolót)
- amennyiben a végelszámolás nem fejeződik be az üzleti év végéig, az üzleti év végére vonatkozóan is kell éves beszámolót készíteni
- a végelszámolás befejezésének időpontjára már csak az érintett ágra kell elkészíteni az éves beszámolót
- pénzügyi tervek elkészítésével kapcsolatban felmerülő kérdések (mikorra, milyen időtávra)

Könyvvizsgálói jelentések

Könyvvizsgálói jelentések

- Pénzügyi tervek:

- A vizsgálatot a jövőre vonatkozó pénzügyi információk vizsgálatára vonatkozó 3400. témaszámú magyar Nemzeti Bizonyosságot Nyújtó Szolgáltatási Standard alapján hajtjuk végre.
- Ennek értelmében kellő bizonyosságot kell szereznünk arról, hogy az éves pénzügyi tervet az abban bemutatott feltevésekkel összhangban készítették el, illetve
- korlátozott szintű bizonyosságot kell szereznünk arról, hogy az éves pénzügyi terv alapját képező feltevések a pénzügyi terv megfelelő alapját képezik.
- Önkéntes ágon elmúlt évi tapasztalataink szerint mindezen bizonyosságok megszerezhetőek, tehát minősítés nélküli, azaz tiszta könyvvizsgálói jelentések adhatók ki.

Könyvvizsgálói jelentések

- Pénzügyi tervek:

- Mindkét ágra vonatkozó jelentésünkben utalunk arra, hogy még ha a fentebb leírt hipotetikus feltevések szerint várható események bekövetkeznek is, a tényleges eredmények eltérhetnek a pénzügyi tervben foglaltaktól, mivel az egyéb feltételezett események gyakran nem a várakozásoknak megfelelően következnek be, és az eltérés lényeges lehet.
- Magán ágon az utóbbi időszak jogszabály-változásai jelentős mértékű bizonytalanságot eredményeztek a pénztárak jövőbeni működését illetően, különös tekintettel a taglétszám és a pénztári vagyon várható alakulására, illetve adott esetben a működési költségek fedezetére.

Könyvvizsgálói jelentések

- Pénzügyi tervek:

- Ugyanakkor a 3400. számú standard 33. pontja szerint: „amikor a könyvvizsgálatot olyan tényezők befolyásolják, amelyek eleve kizárják az adott körülmények között szükségesnek tartott egy vagy több eljárás alkalmazását, a könyvvizsgálónak vagy vissza kell lépnie a megbízástól, vagy pedig elutasító záradékot (ellenvéleményt) kell adnia és a jövőre vonatkozó pénzügyi információkról készített jelentésében a vizsgálati hatókör korlátozását le kell írnia.”
- Mindez azt jelenti, hogy az elmúlt év végén kiadott jelentéseinkben a korlátozott bizonyosságot nyújtó következtetésre vonatkozóan nem adhattunk ki korlátozott záradékot, hanem nem nyilvánítottunk véleményt/ elutasítottuk a véleménynyilvánítást arról, hogy a pénzügyi tervben ismertetett feltevések a pénzügyi terv elfogadható alapját képezik-e.

Könyvvizsgálói jelentések

- Pénzügyi tervek:
  - Arról viszont továbbra is véleményt tudtunk mondani, hogy a pénzügyi tervet vajon a benne bemutatott feltevések alapján készítették-e el, függetlenül attól, hogy magukról a feltevésekről milyen véleményt mondtunk.
  - 2012 tavaszán már nagyjából fel lehetett mérni a jogszabály-változások várható hatását, így amelyik magánnyugdíjpénztárunk akkor új pénzügyi tervet készített, s megfelelően alá tudta támasztani, hogy a további működésének pénzügyi alapja biztosított, annak legalább az éves pénzügyi tervére vonatkozóan minősítés nélküli jelentést adtunk ki, de ebben vissza kell utaljunk arra, hogy ugyanezen időszakra vonatkozóan már korábban véleményt mondtunk egy tervről, illetve azt is meg kell említeni, hogy milyen jelentést adtunk ki akkor.

Könyvvizsgálói jelentések

- Éves beszámoló:
  - A jogszabály-változásoknak a pénztár további működésére gyakorolt hatását be kell mutatni az éves beszámoló kiegészítő mellékletében.
  - Magán ágon figyelemfelhívást tettünk a jelentésünkbe, melyben utalunk arra, hogy a kiegészítő mellékletben bemutatásra került a magánnyugdíjpénztári befizetések felfüggesztése és a tagok várhatóan jelentős részének állami rendszerbe történő visszalépése következtében kialakult helyzet, valamint a vállalkozás folytatásának biztosítása érdekében hozott intézkedések.

Könyvvizsgálói jelentések

- Éves beszámoló:
  - 2007.01.01-től magán ágon az adóhatóság vette át a tagdíjbevallások és –befizetések kezelését. Ennek a pénztár működésére gyakorolt hatását a kiegészítő mellékletben szintén be kell mutatni.
  - Ennek következtében jelentősen megnőtt a magánnyugdíjpénztárak rövid lejáratú kötelezettségei között kimutatott „az adóhatóság magánnyugdíjpénztári beszédési számláiról átutalt, bevallási adatokhoz még nem rendelhető befizetések” mérlegsor, azaz a függő számla egyenlege.

Könyvvizsgálói jelentések

- Éves beszámoló:
  - A jogszabályváltozások következtében 2011-ben minimálisra csökkentek a tagdíjbevételek, ami a függő számlák addig általában magas egyenlegére viszont pozitív hatással volt, továbbá a feladatok csökkenése által maguknak a könyvelőknek is több idejük maradt a függő számla kitisztzására.
  - Emiatt 2010-re, 2011-re és 2012-re vonatkozóan a legtöbb esetben már nem kellett figyelemfelhívó megjegyzéssel ellátni a könyvvizsgálói jelentésünket.
  - A FIFO-elv alkalmazása a függő számla egyenlegének csökkentésénél ugyanakkor továbbra is megnehezíti a korosság megállapítását.

Összegzés

Összegzés

- Rövid távon változatlanul folytatható a könyvvizsgálati munka, az ismertetett jogszabályi változások és speciális könyvvizsgálati eljárások figyelembe vétele mellett.
- Hosszabb távon mindkét ágon előtérbe kerül a vállalkozás folytatásának elve érvényesíthetősége, egyben megkérdőjeleződik a szektor jövője (magán ágon fennmaradása is, de önkéntes ágon is jelentős térvésztes várható).
- Az alkalmazott könyvvizsgálati módszerek sok esetben sajátosak (követve a kialakult szabályozást), azonban az egyes pénztárak folyamatai egymástól jelentősen eltérnek, ezért egyedi vizsgálati megközelítést kell alkalmaznunk, különösen az ellenőrzési környezet tesztelésekor.

Köszönjük a figyelmet!

Magyar Könyvrevizálói Kamara